

УДК 72.025.4

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/95-2-12>

Олексій КУРИЛИШИН,

orcid.org/0009-0007-7034-8300

аспірант кафедри архітектури та реставрації
Національного університету «Львівська політехніка»
(Львів, Україна) *oleksii.i.kurylyshyn@lpnu.ua*

Олег РИБЧИНСЬКИЙ,

orcid.org/0000-0001-9936-6122

доктор архітектури,
професор кафедри архітектури та реставрації
Інституту архітектури та дизайну Національного університету «Львівська політехніка»
(Львів, Україна) *oleh.v.rybchynskiy@lpnu.ua*

АКТУАЛЬНИЙ СТАН ЗБЕРЕЖЕНОСТІ ТВОРІВ МИСТЕЦТВА В ПАМ'ЯТКАХ АРХІТЕКТУРИ

У статті висвітлено проблематику збереження архітектурної спадщини Львова, зосереджуючись на декоративному оздобленні фасадів та інтер'єрів історичних будівель кінця XIX – початку XX століття. Саме архітектура цього періоду значною мірою сформувала впізнаваний образ міста, у якому важливе місце посідають ліпні елементи, скульптурний декор, маскарони, карнизи, стуккове оздоблення та інші художні деталі. Вони не лише підкреслюють стилістичні особливості забудови, а й відображають історичний та культурний контекст свого часу. Разом із тим декоративні елементи є найбільш вразливою частиною будівель, адже постійно зазнають негативного впливу погодних умов, забруднення довкілля, природного зношення матеріалів, а також наслідків некваліфікованих ремонтних робіт.

Однією з головних проблем, на якій зосереджено увагу в дослідженні, є збереження автентичності архітектурних пам'яток під час їх реставрації та адаптації до сучасних потреб. Ігнорування архівних джерел, традиційних технологій і використання оригінальних матеріалів часто призводить до втрати художньої цінності будівель і спотворення їх історичного вигляду. Не менш важливим у цьому процесі є правове регулювання охорони культурної спадщини, зокрема норми національного законодавства та міжнародні документи, які визначають основні принципи збереження архітектурних об'єктів.

Метою цієї статті є дослідити та узагальнити сучасні підходи до збереження декоративних елементів архітектурних пам'яток Львова, беручи до уваги історико-мистецтвознавчий, реставраційний, правовий та технологічний аспекти. Особливу увагу приділено використанню цифрових технологій, таких як 3D-сканування та фотограмметрія, які дають змогу точно зафіксувати стан пам'яток, відстежити пошкодження та планувати реставраційні роботи таким чином, щоб мінімально втручатися в автентичну структуру будівель.

Підсумки дослідження показують, що найкращим способом збереження архітектурної спадщини є комплексний підхід, який поєднує ретельно продуману реставрацію, застосування сучасних цифрових технологій для фіксації стану пам'яток та дотримання ефективних правових норм. Такий підхід дозволяє не тільки зберегти історичну та художню цінність будівель, а й забезпечити їхнє подальше використання як важливого культурного і освітнього ресурсу для майбутніх поколінь.

Ключові слова: архітектурна спадщина, декоративне оздоблення, реставрація, автентичність, культурна цінність, охорона пам'яток.

Oleksii KURYLISHYN,
 orcid.org/0009-0007-7034-8300
 PhD Student at the Department of Architecture and Restoration
 Lviv Polytechnic National University
 (Lviv, Ukraine) oleksii.i.kurylyshyn@lpnu.ua

Oleh RYBCHYNSKYI,
 orcid.org/0000-0001-9936-6122
 Doctor of Architecture,
 Professor at the Department of Architecture and Restoration
 Institute of Architecture and Design of Lviv Polytechnic National University
 (Lviv, Ukraine) oleh.v.rybchynskyi@lpnu.ua

CURRENT STATE OF PRESERVATION OF ARTWORKS IN ARCHITECTURAL MONUMENTS

The article examines the challenges of preserving Lviv's architectural heritage, with a focus on the decorative details of facades and interiors in historical buildings from the late 19th and early 20th centuries. The architecture of this era played a key role in shaping the city's distinctive character, with stucco work, sculptural elements, mascarons, cornices, and other artistic features contributing to its recognizable style. These details not only highlight the aesthetic qualities of the buildings but also carry significant historical and cultural meaning. At the same time, decorative elements are the most vulnerable parts of these structures, facing constant exposure to weather, environmental pollution, natural aging of materials, and the results of unskilled repairs.

One of the main issues addressed in the study is maintaining the authenticity of architectural monuments during their restoration and adaptation for modern use. Neglecting archival sources, traditional construction techniques, and original materials often results in a loss of the buildings' artistic value and can distort their historical appearance. Equally important is the legal framework for protecting cultural heritage, including national legislation and international conventions, which establish the fundamental principles for preserving architectural monuments.

The aim of this article is to examine and summarize modern approaches to preserving the decorative elements of architectural monuments in Lviv, considering historical and art-historical, restoration, legal, and technological aspects. Special attention is given to the use of digital technologies, such as 3D scanning and photogrammetry, which make it possible to accurately document the condition of monuments, monitor damage, and plan restoration work while minimizing interference with the original structure of the buildings.

The results of the study indicate that the most effective way to preserve architectural heritage is through a comprehensive approach that combines carefully planned restoration, the use of modern digital technologies to document the condition of monuments, and adherence to effective legal regulations. This approach not only helps to maintain the historical and artistic value of buildings but also ensures their continued use as an important cultural and educational resource for future generations.

Key words: architectural heritage, decorative elements, restoration, authenticity, cultural value, monument protection.

Постановка проблеми. Стан збереженості творів мистецтва в архітектурних пам'ятках сьогодні залишається серйозною проблемою, на яку впливають час, погодні умови та діяльність людини. Найбільше страждають декоративні елементи фасадів і скульптури – перепади температур, дощі, сніг, вологість і забруднене повітря поступово руйнують штукатурку, ліпнину та окремі фрагменти скульптур. З часом ці ушкодження накопичуються і змінюють первісний вигляд будівель, особливо в щільній міській забудові та там, де багато транспорту.

Не менше проблем виникає і з інтер'єрами. Тут часто з'являється відшарування декоративних шарів, потемніння поверхонь, втрата чіткості орнаментів і поширення грибків. Неконтрольовані ремонти чи перепланування без урахування істо-

рико-мистецької цінності призводять до втрати автентичних матеріалів і спрощення художнього оформлення.

Відновлення пам'яток потребує ретельного підходу. Професійна реставрація з використанням сумісних матеріалів і мінімального втручання допомагає стабілізувати стан декоративних елементів і зберегти їхній первісний вигляд. Натомість неякісні ремонти без наукового підґрунтя можуть завдати незворотної шкоди й ускладнити подальшу реставрацію (Neshchadum, 2023: 70).

Сучасні технології, такі як цифрова фіксація, 3D-моделювання та неінвазивний аналіз, дають можливість детально оцінювати стан фасадів і інтер'єрів, виявляти приховані ушкодження та планувати реставраційні роботи з мінімальним втручанням. Це дозволяє не лише зберегти істо-

ричний вигляд будівель, а й документувати їх для наукових і навчальних цілей, а також планувати ефективні реставраційні заходи.

Аналіз досліджень. Огляд наукових публікацій показує, що збереження архітектурної спадщини, зокрема Львова, перебуває в центрі уваги як українських, так і зарубіжних дослідників (Kupranets R., Khokhon M., Neshchadym V.). Значна увага приділяється фасадному та інтер'єрному декору історичних будівель, де декоративна пластика відіграє ключову роль у формуванні образу міської забудови та тісно пов'язана з конструкцією будівель.

Проблеми реставрації фасадного декору та типові помилки під час відновлення пам'яток розглядаються з акцентом на комплексний підхід і принцип мінімального втручання (Нещадим В.). Використання сучасних цифрових технологій, таких як 3D-сканування та фотограмметрія, дозволяє точно фіксувати стан об'єктів і планувати реставраційні роботи (Savchenko T., Trushaj A., Xhelaj B.).

Дослідження окремих пам'яток показують зміни художнього образу споруд та особливості декоративного оздоблення (Бевз М., Кукіль Л.). Питання автентичності декоративних елементів і правового регулювання охорони культурної спадщини підкреслюють важливість збереження оригінальних матеріалів і форм у поєднанні з міжнародними нормами (Левицький А., Мазур Т.). Міждисциплінарний підхід і практичні можливості цифрового документування пам'яток особливо добре демонструються на прикладі церкви Святого Миколая у Львові (Янковська Д., Ясінський М., Гнідець Р.).

Отже, аналіз наукових праць свідчить, що сучасне збереження архітектурної спадщини ґрунтується на поєднанні історико-мистецтвознавчих досліджень, практичної реставраційної діяльності, цифрових технологій і правового регулювання.

Мета статті розгляд сучасних підходів до збереження декоративних елементів архітектурних пам'яток Львова з урахуванням їх історичної та мистецької цінності й особливостей сучасного використання будівель. У межах дослідження аналізується, яким чином традиційні методи реставрації можуть поєднуватися з цифровими технологіями фіксації стану об'єктів та правовими механізмами охорони пам'яток.

Виклад основного матеріалу. Більшість архітектурних пам'яток Львова, особливо житлові будинки кінця XIX – початку XX століття, мають багате художнє оформлення фасадів і інтер'єрів. Ліпнина, скульптура, карнизи, балкони, вітражі

та рустування формують впізнаваний історичний образ міста, проте саме ці деталі часто страждають від погодних умов, забруднення повітря або неякісних ремонтів.

Архітектура – це середовище, створене людиною, і водночас мистецтво, що складається з багатьох елементів. Окрім конструктивних частин, які тримають будівлю, існують декоративні деталі фасаду та інтер'єру. Вони не несуть навантаження, але додають будівлі індивідуальності та художньої цінності. Найчастіше вони руйнуються через вологу, перепади температур, забруднення та старіння матеріалів. Це проявляється у відшаруванні штукатурки, руйнуванні ліпнини та інших фасадних елементів. Щоб відновити історичний вигляд будівлі, потрібно досліджувати достовірні дані про первісний стан об'єкта. Реставрація може бути відтворенням, копією або рекомпозицією, залежно від того, наскільки відновлена форма відповідає оригіналу. Історично декоративні елементи мали символічне або сакральне значення, пізніше їх використовували для підкреслення статусу власника. З розвитком технологій багато деталей стали масово виготовляти, і це знизило їхню стійкість до часу та впливів природи. Тому такі елементи потребують постійного догляду. Реставратори аналізують історію об'єкта, творчість автора, зміни та доповнення, щоб зберегти автентичність. Декор фасаду та інтер'єру створює композицію, привертає увагу до важливих частин будівлі і зв'язує її з навколишнім середовищем. Втрата або пошкодження цих деталей зменшує художню цінність пам'ятки, а їхнє збереження допомагає зберегти не тільки естетику, а й історичну інформацію (Левицький, 2025: 79).

Фасади таких будівель мають складну композицію, де декоративні деталі грають важливу роль. Найчастіше страждають ліпнина, карнизи та окремі фрагменти скульптур, що поступово спотворює первісний художній задум. Не менш важливі інтер'єри, де збереглися стелі зі стукко, ліпні карнизи, сходи, різьблені двері та кахляні печі. У багатьох будинках частина цих елементів втрачена через перепланування й пристосування приміщень до нових функцій, що теж впливає на мистецьку цінність об'єкта (Купранець, 2025: 103).

Маскарони прикрашають фасади багатьох відомих будівель Львова, серед яких театр опери та балету ім. С. Крушельницької. Маскарони бувають різних типів: чоловічі та жіночі, часто парні, які передають силу, мужність, славу чи красу і загадковість; етнічні та національні, де жіночі головні убори, намисто та елементи народного костюму відображають соціальні та культурні особливості,

а чоловічі зображують військовий або традиційний одяг; міфологічні, що представляють античних богів, з авторським трактуванням; а також узагальнені, декоративні обличчя без чітких портретних рис. Маскарони не лише прикрашають фасади, а й передають характер, соціальний статус та емоційний образ людей. Жіночі маски створюють відчуття ніжності й загадковості, чоловічі – символізують силу і мужність. Через деталі, як-от намисто, дукачи, головні убори чи елементи одягу, підкреслюються соціальні та національні особливості персонажів. Традиція використання маскаронів у Львові бере свій початок ще з ренесансу і зберігалася у XIX – початку XX століття. У їх створенні поєднується реалістичне зображення облич із різними художніми стилями – сецесією, класицизмом, романтизмом. Маскарони відображають соціальну та культурну свідомість львів'ян, а також національні ідеї й естетичні тенденції того часу (Кукіль, 2020: 80).

Більшість пам'яток архітектури початку XX століття у Львові та інших українських містах – це житлові будинки з багатим декоративним оздобленням. Фасади прикрашені стукко, карнизами, рустованими поверхнями, скульптурою, вітражами та балконами, що формує художній вигляд вулиць. У сприйнятті фасаду можна виділити три рівні: перший – цоколь і перший поверх з входами, вітринами та декоративними акцентами; другий – площа над першим поверхом до карниза з вікнами та кольоровими елементами; третій – карниз і зона переходу до даху з фризами, рельєфами та скульптурою, що завершує композицію.

Інтер'єри також мають художню цінність: стелі зі стукко, декоративні поручні, різьблені двері, печі та каміни гармонійно поєднані з фасадом.

Стан збереженості багатьох елементів нестабільний через погодні умови, перепади температур, забруднення повітря, старіння матеріалів та неякісні ремонти. Найчастіше зустрічаються відшарування штукатурки, руйнування карнизів, стукко та скульптури, проблеми з дахом і дренажем.

Для збереження будівель застосовують комплексний підхід: польові та аналітичні дослідження, фотографування, вимірювання, лабораторний аналіз матеріалів. Реставрація передбачає використання матеріалів, близьких до оригінальних, захист декоративних елементів від вологи та атмосферного впливу, відтворення втраченої пластики та збереження історичної кольорової гами. В інтер'єрах важливо відтворювати ліпнину, металева та дерев'яне оздоблення, щоб підтримати художню цінність будівлі (Kurpanets, 2025: 61).

Для того, щоб способи збереження будівель працювали насправді, потрібно також, щоб існували чіткі правила і закони щодо охорони культурної спадщини, які встановлюють обов'язки щодо догляду та захисту пам'яток. На сьогодні охорона пам'яток в Україні здійснюється за кількома законами, серед яких «Про охорону культурної спадщини», «Про музеї та музейну справу», «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей» та «Про охорону археологічної спадщини». Разом із міжнародними угодами, ратифікованими Україною, зокрема конвенціями ЮНЕСКО та хартіями ICOMOS, вони створюють правову основу для збереження, консервації та реставрації пам'яток (Мазур, 2020: 32).

Проте закон «Про охорону культурної спадщини» поширюється лише на нерухомі об'єкти, тому станковий живопис формально не охороняється. Рухомі пам'ятки, до яких належать окремі картини, графіка чи скульптури, регулюються іншими законами про музеї та культурні цінності, а питання їх переміщення, вивезення або повернення визначається спеціальним законом 1999 року. Через це багато творів мистецтва опинилися поза належним правовим захистом, що впливає на їхній стан збереженості.

Закон визначає консервацію як комплекс науково обґрунтованих заходів, що дозволяють захистити пам'ятку від руйнування та зберегти її автентичність із мінімальним втручанням. Реставрація передбачає відновлення втрачених або пошкоджених елементів, водночас зберігаючи характерні риси об'єкта. Об'єкти культурної спадщини поділяють на споруди, комплекси та визначні місця, а за видами – на археологічні, історичні, об'єкти монументального мистецтва, архітектурні, містобудівні, садово-паркові, наукові та технічні. Хоча закон враховує монументальний живопис, твори станкового живопису не мають офіційного правового захисту, що потребує додаткового врегулювання та наукового підходу.

У наукових працях пропонують розширити перелік об'єктів культурної спадщини, додавши до нього окремі твори живопису, графіки та скульптури, декоративно-прикладне мистецтво та рідкісні колекційні предмети. На міжнародному рівні поняття культурної спадщини охоплює як нерухомі, так і рухомі твори, про що свідчать, зокрема, Гаазька конвенція 1954 року та Конвенція ЮНЕСКО 1972 року. Це показує, що охорона мистецтва має бути комплексною. Практично станковий живопис може охоронятися як частина нерухомих об'єктів – наприклад, іконостаси або декоративні елементи храмів, які входять до

складу пам'яток архітектури. Особливо важливо застосовувати такі підходи сьогодні, щоб зберегти культурні цінності для майбутніх поколінь і забезпечити їхнє використання у навчальних, музейних та культурних цілях (Янковська, 2021: 139).

Церква Святого Миколая у Львові – одна з найстаріших пам'яток міста, заснована ще за княжих часів. Протягом століть вона неодноразово перебудовувалася та відновлювалася, особливо після пожеж 1623 та 1800 років, тому сучасний вигляд будівлі поєднує риси різних історичних епох. Найдавнішою частиною залишаються нижні стіни з тесаного білого каменю XIII століття, які збереглися навіть після реставрації 1924 року. Планування у формі хреста та характерні галицькі архітектурні деталі поєднують українські та романські риси, демонструючи високу майстерність будівничих того часу.

Об'ємно-просторова композиція храму збереглася досить добре, хоча пожежі завдали серйозних пошкоджень дахам, куполу та дзвіниці. Фасади церкви суворі та стримані, без надмірного оздоблення, а невеликі вікна та площини стін підкреслюють її монументальність. Деякі кам'яні блоки містять латинські написи, що свідчить про численні перебудови, проте основна структура будівлі залишилася незмінною.

В інтер'єрі збереглися цінні твори XVII–XIX століть, зокрема ікони Федора Тіронського та Богоматері у стилі Федора Сеньковича, а також іконостас середини XX століття і фрески 1924 року. Частина старого іконостасу, що згоріла 1783 року, була втрачена, але деякі образи вдалося зберегти. Іконостас 1947–1949 років та розписи стін 1955–1957 років відновили інтер'єр, вдало поєднавши нові елементи з автентичними.

Сьогодні для досліджень і документування церкви використовують сучасні технології – фотограмметрію з дрону та лазерне сканування. Це дозволяє створювати точні 3D-моделі, фіксувати архітектурні деталі та планувати реставраційні роботи. Завдяки таким підходам церква зберегла своє історичне обличчя та продовжує залишатися важливою пам'яткою архітектури Львова, а сучасні методи допомагають ефективно охороняти культурну спадщину для майбутніх поколінь (Ясінський, 2024: 207).

Монастир католицького ордену Кармелітів Черевичкових у Львові вперше згадується ще у XV столітті. Він був зруйнований під час татарських набігів, а відновили його лише на початку XVII століття. Комплекс розташовувався на Галицькому передмісті, недалеко від Галицької в'їзної брами до середмістя. Сьогодні територія колиш-

нього монастиря належить університету «Львівська політехніка» і охоплює будівлі за адресами вул. Князя Романа 3, 3а та 5 (корпуси 19, 20 і 20а). З усіх монастирських споруд до наших днів дійшла лише будівля келій, яка розташована у внутрішньому дворі кварталу, обмеженого корпусами Політехніки та житловими будинками. Через приховане розташування вона довгий час залишалася поза увагою дослідників і не внесена до реєстру пам'яток архітектури, хоча добре збереглася планувальна та об'ємно-просторова організація XVII століття.

Будівля келій має автентичні кам'яні обрамлення вікон із білого вапняку, типові для XVII століття, а міжповерхові перекриття виконані у вигляді хрестових склепінь. У радянські часи тут розміщувався один із науково-дослідних інститутів Політехніки, і обмежений доступ до приміщень сприяв збереженню споруди. Під час останніх ремонтів у будівлі виявили залишки розписів в інтер'єрі та фрагменти фігуративного поліхромного фрескового живопису на південній торцевій стіні, яка колись належала костелу.

Монастирський комплекс на Галицькому передмісті формувався на початку XVII століття і зводився поетапно, з XVI до кінця XVIII століття. Він включав костел св. Леонарда та кілька допоміжних будівель. У XIX столітті більшість монастирських споруд було розібрано, а на їхньому місці з'явилися громадські будівлі, зокрема школа та Палац Правосуддя, що суттєво змінило вигляд кварталу.

Будівля келій, що дійшла до наших днів, є єдиним фізичним свідком колишнього монастиря і має значну історико-архітектурну цінність, оскільки зберегла автентичні конструктивні та декоративні елементи XVII століття.

Стан збереженості будівлі можна оцінити як досить добрий, враховуючи її вік і численні історичні трансформації. Фасади та конструктивні елементи, зокрема кам'яні віконні обрамлення, хрестові склепіння та об'ємно-просторова структура, збереглися у первісному вигляді. В інтер'єрі збереглися фрагменти фрескового живопису та декоративних деталей, які потребують консервації та реставрації, щоб запобігти їхньому подальшому руйнуванню. Також необхідне проведення інженерних робіт для зміцнення конструкцій і впорядкування території, щоб споруду можна було безпечно використовувати у навчальних, культурних та музейних цілях (Бевз, 2025: 160).

Сучасні технології значно спрощують дослідження та збереження архітектурних пам'яток, дозволяючи ретельно відстежувати стан фаса-

дів та інтер'єрів. Наприклад, фотограмметрія та 3D-моделювання дають змогу створювати точні цифрові копії будівель, фіксувати навіть найменші деталі та планувати реставраційні роботи з мінімальним втручанням у автентичні елементи. Для збору даних часто застосовують дрони та цифрові камери, що дозволяє робити знімки з різних кутів і висот та забезпечує достатнє перекриття для створення точних тривимірних моделей. Завдяки таким технологіям можна виявляти пошкодження, присутність вологи та зміни матеріалів, що виникають під дією природних і техногенних факторів, а також оцінювати стан декоративних елементів фасадів і інтер'єрів. Крім того, цифрові моделі дають змогу проводити віртуальні реставрації, відтворюючи втрачені або пошкоджені елементи та плануючи подальші роботи максимально точно. Такий підхід забезпечує ефективне збереження культурної спадщини, дозволяє детально документувати і аналізувати архітектурні об'єкти, створювати навчальні та виставкові матеріали і впроваджувати сучасні технології у процес охорони та реставрації пам'яток архітектури (Trushaj, 2024: 4).

Сучасні технології значно спрощують фіксацію стану пам'яток архітектури в Україні та дозволяють детально документувати як фасади, так і інтер'єри. За допомогою лазерного 3D-сканування створюють точні цифрові моделі будівель, які передають усі архітектурні елементи, декоративні деталі, ліпнину, карнизи, маскарони та інші скульптурні прикраси фасадів, а також художнє оформлення інтер'єрів, включно зі стелями зі стукко, різьбленими дверима та кахляними печами. Фотограмметрія дозволяє отримувати тривимірні моделі на основі серії фотографій, що допомагає максимально точно відтворити художній вигляд об'єктів, а цифрові архіви зберігають ці дані для подальшого аналізу та планування реставраційних робіт. Використання цих методів у комплексі дає змогу не лише виявляти пошкодження чи відсутність елементів, а й моделювати відновлення втрачених деталей, що робить реставрацію більш ефективною. В Україні прикладом успішного застосування таких технологій є львівське бюро Skeiron, яке протягом кількох років оцифрувало Софійський собор, церкву Святого Миколая, Чернівецький університет, Золоті ворота та інші будівлі, а також реалізувало проекти

#SaveUkrainianHeritage і #SaveMariupolHeritage, що дозволяють зберегти інформацію про стан пам'яток та підтримувати їхню реставрацію у майбутньому. Використання 3D-моделей під час відновлення декоративних і скульптурних деталей допомагає точно відтворювати їхню форму, розміри та розташування, зберігаючи автентичність пам'яток і художній задум авторів. Завдяки цьому технології сприяють не лише фізичному збереженню пам'яток, а й підтримці їхньої художньої та культурної цінності, забезпечуючи можливість їхнього використання у навчальних, музейних та культурних цілях для майбутніх поколінь (Savchenko, 2024: 18).

Висновки. Збереження архітектурної спадщини – справа складна і багатогранна, яка значно більше, ніж просто підтримка краси будівель. Кожен будинок, його фасад, ліпнина, карнизи, маскарони та внутрішнє оздоблення – це маленька історія, яка розповідає про життя людей минулих епох, їхні звички, смаки, традиції та соціальні взаємозв'язки. Сьогоднішня реставрація потребує не лише відновлення пошкоджених деталей, а й уважного вивчення архівів, історичних матеріалів і старих технологій будівництва. Вкрай важливо підбирати матеріали, які максимально нагадують оригінальні, і застосовувати сучасні методи, такі як 3D-сканування чи фотограмметрія, щоб зберегти всі деталі та не втратити справжню автентичність пам'ятки.

Не менш важливе значення має й законодавче регулювання. Закони та міжнародні конвенції визначають рамки роботи реставраторів і власників будівель, регламентують їхні обов'язки та дають змогу захищати пам'ятки від руйнування або недбалого втручання. Лише поєднання наукового підходу, щоденного догляду та правового захисту дозволяє дійсно зберегти архітектуру для майбутніх поколінь.

У майбутньому ці будівлі стануть не просто свідками історії, а й важливим джерелом знань і натхнення. Вони дадуть змогу наступним поколінням відчутти атмосферу міста, його мистецький дух і культурну спадщину. Турбота про кожен будинок, кожна деталь фасаду чи інтер'єру – це не просто реставрація старих елементів, а наша відповідальність перед історією і людьми, які придуть після нас.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Kupranets R., Khokhon M. Architectural and structural decor of Lviv tenement houses in the late 19th and early 20th centuries. *Architectural Studies*. 2025. Vol. 11, No. 1. P. 59–70.
2. Neshchadym V. Restoration of elements in the facade decor of monuments in architecture. Theory and practice of design. 2023. Issue 27. P. 69–73.

3. Savchenko T.V. Preservation of the Architectural Heritage of Ukraine Using 3D Scanning Methods. XXIII International Scientific and Practical Conference «Problems of Science and Technology: the Search for Innovative Solutions», May 15–17, 2024, Munich, Germany. International Scientific Unity, 2024. – P. 235.
4. Trushaj A., Xhelaj B. Modern technologies in archaeology and their application in architectural object . Architectural Studies. 2024. Vol. 10, No. 1. P. 1–13.
5. Бевз М. Архітектурний розвиток комплексу давнього монастиря Кармелітів Черевичкових у місті Львові. Academic Journals and Conferences, 2025. Т. 22. С. 159–193.
6. Кукіль Л. Л. Антропоморфні образи маскаронів у львівській архітектурно-декоративній пластичній творчості XIX – початку XX ст. Art and Design. 2020. № 3. С. 78–88.
7. Левицький А. С. Питання автентичності та комплексного збереження декоративних елементів будівель при реставрації пам'яток архітектури. Український мистецтвознавчий дискурс. 2025. № 4. С. 77–84.
8. Мазур Т.В. Нормотворча діяльність міжнародної ради з питань пам'яток і визначних місць у сфері захисту культурної спадщини. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки. Том 31 (70). 2020. №1. С. 32–36.
9. Янковська Д. Мистецтво в міждисциплінарних дослідженнях. Вісник Львівської національної академії мистецтв. 2021. Вип. 45. С. 139–148.
10. Ясінський М., Гнідець Р. Дослідження та оцифрування церкви Св. Миколая у м. Львові. Academic Journals and Conferences, 6(1), 2024, С. 202–216.

REFERENCES

1. Kupranets R., Khokhon M. (2025) Architectural and structural decor of Lviv tenement houses in the late 19th and early 20th centuries. Architectural Studies, 11(1), 59–70.
2. Neshchadym V. (2023) Restoration of elements in the facade decor of monuments in architecture. Theory and Practice of Design, 27, 69–73.
3. Savchenko T. V. (2024) Preservation of the Architectural Heritage of Ukraine Using 3D Scanning Methods. In XXIII International Scientific and Practical Conference «Problems of Science and Technology: the Search for Innovative Solutions», May 15–17, 2024, Munich, Germany (p. 235). International Scientific Unity.
4. Trushaj A., Xhelaj B. (2024) Modern technologies in archaeology and their application in architectural objects. Architectural Studies, 10(1), 1–13.
5. Bevez M. (2025) Arkhytekturnyi rozvytok kompleksu davniogo monastyrya Karmelitiv Cherevychkovykh u misti L'vovi. [Architectural development of the complex of the old Carmelites Cherevychkovy Monastery in Lviv] Academic Journals and Conferences. T. 22. 159–193. [in Ukrainian].
6. Kukil L. L. (2020) Antropomorfni obrazy maskaroniv u l'vivskiy arkhytekturno-dekoratyvniy plastychniy tvorchosti XIX – pochatku XX st. [Anthropomorphic images of mascarons in Lviv architectural and decorative plastic art of the 19th – early 20th centuries] Art and Design. № 3. 78–88. [in Ukrainian].
7. Levytskyi A. S. (2025) Pytannia avtentychnosti ta kompleksnoho zberezhennia dekoratyvnykh elementiv budivel pry restavratsii pam'iatok arkhytektury. [Issues of authenticity and comprehensive preservation of decorative elements of buildings during restoration of architectural monuments] Ukrainskyi mystetstvoznachnyi dyskurs. № 4. 77–84. [in Ukrainian].
8. Mazur T. V. (2020) Normotvorcha diialnist' mizhnarodnoyi rady z pytan' pam'iatok i vyznachnykh misets' u sferi zakhystu kul'turnoyi spadshchyny. [Normative activity of the International Council on Monuments and Sites in the field of cultural heritage protection] Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernads'koho. Serii: yurydychni nauky, 31(70), №1, 32–36. [in Ukrainian].
9. Yankovska D. (2021) Mystetstvo v mizhdytsyplinarykh doslidzhenniakh. [Art in interdisciplinary research] Visnyk L'vivs'koyi natsional'noyi akademii mystetstv, 45, 139–148. [in Ukrainian].
10. Yasynskyi M., Hnidets' R. (2024) Doslidzhennia ta otsyfruvannia tserkvy Sv. Mykolaya u m. L'vovi. [Research and digitization of St. Nicholas Church in Lviv] Academic Journals and Conferences, 6(1), 202–216. [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 28.01.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 20.02.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 27.03.2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

